

2022-09-28

Svenska Hamburglinjen [II] och motorfartyget *Gentiana*

Vi har tidigare här berättat om Svenska Hamburglinjen som startades 1896 av Trelleborgs Ångfartygs AB men som hamnade i tyska händer i samband med att linjen bolagiserades 1925. Vid krigsslutet kom, p.g.a. det tyska ägandet, bolagets två ångare *Knut* och *Nisse* att tas i beslag av Flytkapitalbyrån som sålde dem tillbaka till trelleborgarna.

Fartygen döptes nu om till *Lister* resp. *Skagen*. Tillsammans med den samtidigt inköpta äldre ångaren *Koster* sattes dessa fartyg in på "pliktraden" med kol från polska hamnar till svenska hamnar. Förmodligen med en baktanke att senare användas i linjetrafiken på Hamburg och Antwerpen.

Hamburglinjen återstartades hösten 1947 med inhyrt mindre tonnage. Från 1955 chartrade man även in Svenska Lloyds lilla *Stellaria* på 540 dwt till linjen.

Uppenbarligen gick linjen bra för våren 1956 beställde man hos Schiffswerft Wilhelm Holst i Hamburg ett nybygge för linjen. Detta fartyg levererades i oktober 1956 och döptes till *Gentiana* (bilden nedan). Hon var på 535 dwt och kvalade med sina 452 brt in som en "paragrafare". År 1957 trafikerades linjen av detta fartyg tillsammans med *Stellaria* och en del mindre inhyrt tonnage.

Men *Gentiana* blev inte gammal. Den 1 december 1958 totalhavererade hon i Hanöbukten på resa Karlshamn till Hamburg . På grund av förskjutning i däckslasten kantrade fartyget och efter 10 minuter slog hon helt runt och blev flytande med kölen i vädret. En stund senare gick hon till botten. En lättmatros på frivakt blev instängd och omkom. Övriga i besättningen lyckades ta sig ner i en livbåt och efter tre timmar bli upplockade av ett förbipasserande fartyg. Rederiet blev ett år senare stämt av lastägarnas försäkringsbolag på närmare en halv miljon kronor. Dessa hävdade att fartyget inte var sjövärdigt bl.a. beroende på överlast när det lämnade Karlshamn.

Som ersättning för det förlista fartyget köpte rederiet i februari 1959 den Karlstadsbyggda Ahlmarkaren *Racken* på 575 dwt. Hon var byggd 1949 och döptes av trelleborgarna om till *Veronica*.

Men nu hade lönsamheten på linjen försämrats. År 1960 avvecklades Hamburglinjen efter att de senaste åren visat mindre tillfredställande resultat. Linjeverksamheten överläts till Hillerström & Co i Malmö och motorfartyget *Veronica*såldes till bohuslänska Malmön.

Hur gick det för de ursprungliga "hamburgarna" *Lister* och *Skagen*? De sattes som sagt in på plikttraden med kol från polska hamnar till svenska hamnar. När detta åtagande tog slut i maj 1949 sattes fartygen istället in i trafik mellan Östersjöhamnar och kanalhamnar; dels i trampfart och dels i linjefart på Antwerpen–Ghent. Trots omfattande moderniseringar i samband med klassningar under 1948 blev det svårt att få lönsamhet med dessa äldre ångfartyg och de bemanningslagar som nu gällde.

Den 8 november 1953 meddelade rederiet att man sålt fartygen till Carl Persson & Söner i Ystad för upphuggning. Mer om dessa fartyg kan man läsa på nedan länk.

<https://www.lanspumpen.se/artiklar/Trelleborgangarna.pdf>

Text: Bo Jershed

Bild: Trelleborgs Sjöfartsmuseum